

30 մարտի 2015 թ.

N 177-Ն

ք. Ստեփանակերտ

**ԼԵՌՆԱՅԻՆ ՂԱՐԱՔԱՂԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՀԱԴՐՈՒԹԻ ՇՐՋԱՆԻ
ՈՒԽՏԱԶՈՐԻ ԵՆԹԱՇՐՋԱՆԻ ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ
2015 ԹՎԱԿԱՆԻ ԾՐԱԳԻՐԸ ՀԱՍՏԱՏԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ**

Հիմք ընդունելով «Իրավական ակտերի մասին» Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության օրենքի 13-րդ հոդվածը՝ Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության կառավարությունը **ո ր ո շ ու մ է.**

1. Հաստատել Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության Հադրութի շրջանի Ուխտաձորի ենթաշրջանի գյուղատնտեսության զարգացման 2015 թվականի ծրագիրը (այսուհետ՝ Ծրագիր)՝ համաձայն հավելվածի:

2. Սահմանել, որ՝

1) Ծրագրի կատարման հսկողությունը վերապահվում է Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության գյուղատնտեսության նախարարությանը.

2) Ծրագրի շրջանակներում իրականացվող միջոցառումների պատասխանատու է հանդիսանում Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության Հադրութի շրջանի վարչակազմը.

3) Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության Հադրութի շրջանի վարչակազմը եռամսյակային հաշվետվություն է ներկայացնում Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության գյուղատնտեսության նախարարություն՝ սույն Ծրագրի շրջանակներում իրականացված միջոցառումների մասին.

4) Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության գյուղատնտեսության նախարարությունը տնտեսական տարին ավարտելուց հետո՝ եռամսյա ժամկետում Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության կառավարություն է ներկայացնում հաշվետվություն՝ կատարած աշխատանքների և իրականացրած միջոցառումների մասին:

3. Սույն որոշումն ուժի մեջ է մտնում պաշտոնական հրապարակմանը հաջորդող օրվանից:

**ԼԵՌՆԱՅԻՆ ՂԱՐԱՔԱՂԻ
ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՎԱՐՉԱՊԵՏ**

Ա. ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ

Հավելված
Լեռնային Ղարաբաղի
Հանրապետության կառավարության
2015 թվականի մարտի 30-ի
N 177-Ն որոշման

**ԼԵՌՆԱՅԻՆ ՂԱՐԱԲԱՂԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ**

Ծ Ր Ա Գ Ի Ր

**ԼԵՌՆԱՅԻՆ ՂԱՐԱԲԱՂԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՀԱԴՐՈՒԹԻ
ՇՐՋԱՆԻ ՈՒԽՏԱԶՈՐԻ ԵՆԹԱՇՐՋԱՆԻ ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ
ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ 2015 ԹՎԱԿԱՆԻ**

ՍՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏ - 2015 ԹՎԱԿԱՆ

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ

- I. ԾՐԱԳՐԻ ՆՊԱՏԱԿԸ ԵՎ ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ
- II. ԾՐԱԳՐԻ ԻՐԱԿԱՆԱՑՄԱՆՆ ՈՒՂՂՎԱԾ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԸ
- III. ԾՐԱԳՐԻ ԻՐԱԿԱՆԱՑՈՒՄԻՑ ԱԿՆԿԱԼՎՈՂ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԸ

ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ

Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության Հաղրուֆի շրջանի Ուխտաձորի ենթաշրջանը (այսուհետ՝ ենթաշրջան) գտնվում է Հաղրուֆի շրջանի հյուսիս-արևելյան մասում: Այն ընդգրկում է Ուխտաձոր, Ակնաղբյուր, Ծակուռի, Հարթաշեն, Մարիամաձոր, Պլեթանց, Զրակուս և Քյուրաթաղ համայնքները, որոնց հեռավորությունը մայրաքաղաք Ստեփանակերտից տատանվում է 60-103 կիլոմետրի սահմաններում, իսկ շրջկենտրոն Հաղրուֆից՝ 13-36 կիլոմետրի սահմաններում: Ենթաշրջանի համայնքներն ունեն 4 935,7 հեկտար գյուղատնտեսական նշանակության հողեր, որը կազմում է Հաղրուֆի շրջանի գյուղատնտեսական նշանակության հողերի 17,9 տոկոսը:

Ինչպես Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության գյուղական մյուս համայնքների, այնպես էլ նշված ենթաշրջանի համայնքների զարգացումը հիմնականում պայմանավորված է ագրոպարենային համակարգի զարգացմամբ: Այս ուղղությամբ 2014 թվականին կատարվել են որոշակի աշխատանքներ, մասնավորապես՝ պետական բյուջեի միջոցների հաշվին մասնակիորեն բարելավվել է ենթաշրջանի ոռոգման համակարգը, կատարվել է բազմամյա կերային մշակաբույսերի ցանքս, ձեռք են բերվել և համայնքներին տրամադրվել պտղատու ծառատեսակների տնկիներ և մեկ միավոր գյուղատնտեսական տեխնիկա:

Ենթաշրջանի գյուղատնտեսության զարգացման ուղղությամբ նախորդ տարիներին կատարված աշխատանքների և ստացված արդյունքների վերլուծությունը, ինչպես նաև կատարված նոր ուսումնասիրությունները ցույց են տալիս, որ տարածաշրջանի համայնքների ագրոպարենային համակարգի կայուն զարգացման նպատակով անհրաժեշտ է ներդրումներ իրականացնել գյուղատնտեսական ներճյուղային զարգացման, ինչպես նաև ենթակառուցվածքների բարելավման ուղղությամբ, ինչով էլ պայմանավորված է սույն Ծրագրի մշակման անհրաժեշտությունը:

I. ԾՐԱԳՐԻ ՆՊԱՏԱԿԸ ԵՎ ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ

Նպատակը.

Ենթաշրջանում առկա հողային, աշխատանքային, նյութատեխնիկական ռեսուրսների արդյունավետ օգտագործման և համալրման արդյունքում նախադրյալներ ստեղծել բնակչության կենսապայմանների աստիճանական բարելավման, բնակչության արտահոսքի մեղմացման և կանխման, արժանավայել ու անվտանգ ապրելու և բարիքներ ստեղծելու համար:

Խնդիրները.

1) Ենթաշրջանի համայնքներում գյուղատնտեսության զարգացման, ինչպես նաև ոչ գյուղատնտեսական գործունեության ծավալման և զարգացման համար անհրաժեշտ պայմանների ստեղծում.

2) առկա գյուղատնտեսական նշանակության հողերի լիարժեք օգտագործման և հողերի վիճակի բարելավման համար հնարավորությունների ստեղծում, վարելահողերի ու բազմամյա տնկարկների՝ ոռոգման ջրով ապահովվածության մակարդակի բարձրացում.

3) ենթաշրջանի համայնքների բնակչության աշխատունակ հատվածի համար լիարժեք զբաղվածության ապահովում:

II. ԾՐԱԳՐԻ ԻՐԱԿԱՆԱՑՄԱՆՆ ՈՒՂՂՎԱԾ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԸ

Ենթաշրջանի համայնքներում կատարած ուսումնասիրությունները ցույց են տալիս, որ ենթաշրջանի գյուղատնտեսության զարգացման նպատակով 2015 թվականին անհրաժեշտ է իրականացնել ստորև ներկայացվող միջոցառումները՝

1) Կերային բազմամյա խոտաբույսերի մշակություն (կորնզան). բազմամյա կերային մշակաբույսերի տարածքների ընդլայնումը կարևորվում է ինչպես անասունների համար կերային բազայի ապահովման, այնպես էլ ցանքատարածությունների կառուցվածքի բարելավման տեսանկյունից: Ծրագրով նախատեսվում է բազմամյա խոտաբույսերի 45 հեկտար տարածքի մշակության համար հատկացնել 1 080 000 ՀՀ դրամ: Նշված ֆինանսական միջոցները կտրամադրվեն բազմամյա խոտաբույսերի տակ նախատեսված տարածքների մշակության համար (դիզվառելիքի ձեռքբերում), իսկ միջոցառման իրականացման համար համապատասխան քանակությամբ սերմացուն հողօգտագործողներին կտրամադրվի Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետությունում կերարտադրության և անասնաբուծության զարգացման 2015-2017 թվականների ծրագրի շրջանակներում.

2) Պտղապուր ալգինների հիմնադրում (տնկիների տրամադրում). նշված միջոցառման իրականացման նպատակով նախատեսվում է ներդնել 3 350 000 ՀՀ դրամ: Պտղատու, հատկապես թզուկ պտղատու ծառատեսակների մշակությունը հնարավորություն կտա լուծել թարմ պտուղներով բնակչության ապահովվածության հարցը, ինչպես նաև նախադրյալներ կստեղծվեն վերամշակման համար.

3) Ոռոգման համակարգի բարելավում. ծրագրով նախատեսվում է 2015 թվականին 9 325 000 ՀՀ դրամ ուղղել ենթաշրջանի համայնքներում ոռոգման ցանցի բարելավմանը, որը հնարավորություն կստեղծի լիարժեք օգտագործել առկա գյուղատնտեսական նշանակության հողերը, բարձրացնել վարելահողերի ու բազմամյա տնկարկների ջրապահովվածության մակարդակը: Միջոցառումը կարևոր նախադրյալ է բանջարա-բոստանային և կերային կուլտուրաների մշակության համար.

4) Գյուղատնտեսական տեխնիկայի ձեռքբերում. գյուղատնտեսության ինտենսիվացման, նրա արդյունավետության բարձրացման կարևոր նախապայմաններից է գյուղատնտեսական տեխնիկայի հավաքակազմի արդիականացումը, տեխնիկական հագեցվածության մակարդակի բարձրացումը: Ծրագրով նախատեսվում է երեք միավոր թրթուրավոր և մեկ անիվավոր մինի տրակտորների, մեկ գութանի և մեկ ծղոտամամլիչի ձեռքբերման համար հատկացնել

12 000 000 ՀՀ դրամ, որը Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության գյուղի և գյուղատնտեսության աջակցության հիմնադրամի միջոցով պայմանագրային հիմունքներով կտրամադրվի հողօգտագործողին.

5) Խոշոր և մանր եղջերավոր անասունների ձեռքբերում. անասնազխաքանակի ավելացումը ենթադրում է ոչ միայն թարմ և վերամշակված անասնապահական մթերքների նկատմամբ կարիքների բավարարում, այլև կայուն զբաղվածության ապահովում և եկամուտների ավելացում: Ծրագրով նախատեսվում է 7 500 000 ՀՀ դրամ հատկացնել խոշոր և մանր եղջերավոր անասունների ձեռքբերման նպատակով.

6) Անասնաշենքերի վերանորոգում. կենդանիների առողջության պահպանումն ու մթերատվության բարձրացումն առավելապես կախված է անասնաշենքերի նորմալ զոոհիգիենիկ պայմանների ստեղծումից: Այդ նպատակով կարևորվում են անասնաշենքերի վերանորոգման աշխատանքները, որի համար նախատեսվում է ձեռք բերել 2 000 000 ՀՀ դրամի չափով տարբեր շինանյութեր և անհատույց տրամադրել ըստ ներկայացված հայտերի:

Նշված միջոցառումներից խոշոր և մանր եղջերավոր անասունների ձեռքբերման համար նախատեսված գումարը կտրամադրվի վարկի տեսքով, իսկ պտղատու այգիների հիմնադրման, բազմամյա խոտաբույսերի մշակության, անասնաշենքերի վերանորոգման և ոռոգման համակարգի բարելավման համար նախատեսված գումարները՝ անհատույց:

Կերային բազմամյա խոտաբույսերի մշակության, պտղատու այգիների հիմնադրման, ոռոգման համակարգի բարելավման (պոլիէթիլենային խողովակների ձեռքբերում), անասնաշենքերի վերանորոգման միջոցառումների համար ֆինանսական միջոցները կամ անհրաժեշտ ապրանքանյութերը կտրամադրվեն շրջանի վարչակազմին՝ ներկայացված համապատասխան հայտի հիման վրա, իսկ խոշոր և մանր եղջերավոր անասունների ու գյուղատնտեսական տեխնիկայի ձեռքբերման միջոցառումների համար ֆինանսական միջոցները կտրամադրվեն Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության գյուղի և գյուղատնտեսության աջակցության հիմնադրամի միջոցով՝ շրջանի վարչակազմի կողմից ներկայացված համապատասխան հայտի հիման վրա:

Ծրագրի իրագործման համար 2015 թվականին պահանջվող ներդրումներն ըստ եռամսյակների և ծրագրի իրագործման համար 2015 թվականին պահանջվող ներդրումներն ըստ համայնքների ներկայացված են NN 1 և 2 աղյուսակներում:

**ԾՐԱԳՐԻ ԻՐԱԳՈՐԾՄԱՆ ՀԱՄԱՐ 2015 ԹՎԱԿԱՆԻՆ
ՊԱՀԱՆՋՎՈՂ ՆԵՐԴՐՈՒՄՆԵՐՆ ԸՍՏ ԵՌԱՄՍՅԱԿՆԵՐԻ**

(ՀՀ դրամ)

Հ/Հ	Ներդրումների նպատակը	2015 թվական	Այդ թվում՝ ըստ եռամսյակների			
			1-ին	2-րդ	3-րդ	4-րդ
1.	Կերային բազմամյա խոտաբույսերի մշակություն	1 080 000		500 000	580 000	
2.	Պտղատու այգիների հիմնադրում	3 350 000	2 800 000			550 000
3.	Ոռոգման համակարգի բարելավում	9 325 000	6 967 000	2 358 000		
4.	Գյուղատնտեսական տեխնիկայի ձեռքբերում	12 000 000		6 000 000		6 000 000
5.	Խոշոր և մանր եղջերավոր անասունների ձեռքբերում	7 500 000		2 000 000	2 000 000	3 500 000
6.	Անասնաշենքերի վերանորոգում	2 000 000				2 000 000
ԸՆԴԱՄԵՆԸ		35 255 000	9 767 000	10 858 000	2 580 000	12 050 000

ԾՐԱԳՐԻ ԻՐԱԳՈՐԾՄԱՆ ՀԱՄԱՐ 2015 ԹՎԱԿԱՆԻՆ
ՊԱՀԱՆՋՎՈՂ ՆԵՐԴՐՈՒՄՆԵՐՆ ԸՍՏ ՀԱՄԱՅՆՔՆԵՐԻ

(ՀՀ դրամ)

Հ/հ	Համայնքի անվանումը	Բազմամյա կերային խոտաբույսերի մշակություն		Պտղաբույսերի հիմնադրում		Ոռոգման համակարգի բարելավում	Գյուղատնտեսական տեխնիկայի ձեռք բերում		Անասնաշենքերի վերանորոգում	Խոշոր և մանր եղջերավոր անասունների ձեռքբերում		Ընդամենը համայնքում
		Նախատեսվում է ցանքս (հեկտար)	Տրամադրվող դիզվառնեի միջոցառում	Տնկի (հափ)	Ընդամենը գումար		Միավոր (հափ)	Ընդամենը գումար		Գլուխ (հափ)	Ընդամենը գումար	
1	Ակնաղբյուր			300	300 000					20	1 000 000	1 300 000
2	Ծակուռի	5	120 000	1000	1 000 000	5 575 000	1	2 000 000				8 695 000
3	Հարթաշեն	10	240 000			100 000						340 000
4	Մարիամաձոր						2	4 000 000				4 000 000
5	Պլեթանց			300	300 000		1	2 000 000				2 300 000
6	Ջրակուս	15	360 000	1200	1 200 000		2	4 000 000				5 560 000
7	Ուխտաձոր	15	360 000	520	550 000	650 000			2 000 000	87	6 500 000	10 060 000
8	Քյուրաթաղ					3 000 000						3 000 000
Ընդամենը		45	1 080 000	3 320	3 350 000	9 325 000	6	12 000 000	2 000 000	107	7 500 000	35 255 000

III. ԾՐԱԳՐԻ ԻՐԱԿԱՆԱՑՈՒՄԻՑ ԱԿՆԿԱԼՎՈՂ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԸ

Համապատասխան ներդրումներ կատարելու դեպքում սույն Ծրագրի իրականացումից ակնկալվում է ենթաշրջանի համայնքներում գյուղատնտեսական ոլորտի զարգացման առաջընթաց, որն առաջիկա տարիներին կդրսևորվի հետևյալ արդյունքներով.

1) կերային մշակաբույսերի մշակությունը դրական ազդեցություն կունենա գյուղատնտեսական հողատեսքերի բերրիության բարձրացման վրա: Այն, որպես ցանքաշրջանառության կարևոր օղակ, կնպաստի դաշտերի մոլախոտերից մաքրմանը, հողի կառուցվածքի բարելավմանը և ազոտով հարստացմանը, կբարձրանա նրանից հետո մշակվող կուլտուրաների բերքատվությունը:

Իրականացվող ներդրումների հաշվին կկատարվի 45 հեկտար բազմամյա կերային խոտաբույսերի ցանքս՝ 2015 թվականի աշնանը և 2016 թվականի գարնանը, որից հետագա տարիներին կապահովվի միջինը 225-235 տոննա համախառն բերք՝ տարվա կտրվածքով. 1 տոննայի միջին արժեքը կազմում է 35 000 ՀՀ դրամ: Ստացված բերքը որպես կեր օգտագործումից կստացվի միջին հաշվով 10,4 տոննա միս՝ կենդանի քաշով, որի ընդհանուր արժեքը կկազմի 9 360 000 ՀՀ դրամ.

2) պտղատու նոր այգիների հիմնադրումը նախադրյալներ կստեղծի ենթաշրջանում պտղաբուծության ճյուղի զարգացման համար: Հնարավորություն կստեղծվի տեղական մրցունակ արտադրանքի հաշվին փոխարինել ներմուծվող պտղատեսակների զգալի մասը, ինչպես նաև կնպաստի պտղի նկատմամբ ինքնաբավության մակարդակի բարձրացմանը: Արտադրության ծավալների ավելացումը կնպաստի վերամշակման ճյուղի զարգացմանը:

Իրականացվող ներդրումների հաշվին ձեռք կբերվեն և հողօգտագործողներին կտրամադրվեն տարբեր պտղատեսակի տնկիներ, որը պտղաբերության կանցնի 3-4-րդ տարում: Հիմնադրված այգիներից ակնկալվող համախառն բերքը, տվյալ տարում, կազմում է 100-150 տոննա, իսկ լրիվ պտղաբերության հասնելուց հետո՝ 200-250 տոննա. 1 տոննայի միջին արժեքը կազմում է 200 000 - 300 000 ՀՀ դրամ.

3) ոռոգման համակարգի բարելավման շնորհիվ ենթաշրջանում կավելանան ոռոգվող հողատարածքները, ինչը զգալիորեն կբարձրացնի վարելահողերի օգտագործման արդյունավետությունը, գյուղատնտեսական մշակաբույսերի բերքատվությունը և արտադրության ծավալները:

Իրականացվող ներդրումների հաշվին 1 750 000 ՀՀ դրամի չափով ձեռք կբերվեն և հողօգտագործողներին կտրամադրվեն տարբեր տրամագծի պոլիէթիլենային խողովակներ, իսկ 7 575 000 ՀՀ դրամի չափով կկառուցվեն և կվերանորոգվեն ոռոգման ցանցեր.

4) ենթաշրջանում գյուղատնտեսական տեխնիկայի ձեռքբերումը կնպաստի ժամանակին և ագրոկանոններին համապատասխան մշակությանը, ինչպես նաև կհամալրի առկա գյուղատնտեսական տեխնիկայի պարկը.

5) անասնագլխաքանակի ավելացման նպատակով ձեռք կբերվի 107 գլուխ մանր եղջերավոր անասուն, որոնց բուծման արդյունքում տվյալ տարում և հետագա տարիներին կարտադրվի 3 210 կիլոգրամ միս կենդանի քաշով, դրանց ընդհանուր գումարը գործող գներով, տվյալ տարում, կազմում է 3 852 000 ՀՀ դրամ.

6) գյուղատնտեսության ոլորտի գործունեության արդյունքում կբարձրանա բնակչության զբաղվածության մակարդակը և կավելանան եկամուտները:

**ԼԵՌՆԱՅԻՆ ՂԱՐԱԲԱԴԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ԱՇԽԱՏԱԿԱԶՄԻ ԴԵԿԱՎԱՐ**

Լ. ԳՐԻԳՈՐՅԱՆ